

**การพัฒนารูปแบบสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช***
**A Development of Teacher Competencies Model in the
21st Century Under Nakhon Si Thammarat Special
Education Center**

สันต์ดี เกราะแก้ว, อโนทัย ประสาน และนพรัตน์ ชัยเรือง
Santi Krhokeaw, Anotai Prasan and Nopparat Chairuong
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, ประเทศไทย
Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: santidirector2019@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช 2) พัฒนารูปแบบสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช และ 3) ตรวจสอบรูปแบบสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช วิธีดำเนินการวิจัยแบบผสานวิธีพหุเป็นระยะ โดยออกแบบเป็น 3 ระยะ ระยะที่ 1 ศึกษาการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักบริหารการศึกษาพิเศษ รวม 115 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ ระยะที่ 3 ตรวจสอบรูปแบบสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยผู้ทรงคุณวุฒิ และประเมินรูปแบบฯ โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักบริหารการศึกษาพิเศษ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ข้อมูลเชิงคุณภาพ

*ได้รับบทความ: 31 มีนาคม 2568; แก้ไขบทความ: 24 พฤศจิกายน 2568; ตอรับตีพิมพ์: 6 ธันวาคม 2568

ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และสรุปผล

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันของสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด นครศรีธรรมราช ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก
2. รูปแบบสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ชื่อรูปแบบ หลักการ และวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 วิธีการพัฒนาสมรรถนะครู และกระบวนการพัฒนาสมรรถนะครู ส่วนที่ 3 การประเมินผลรูปแบบและปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาสมรรถนะครู
3. การตรวจสอบรูปแบบ มีความถูกต้องเหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ทุกรายการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสามารถนำรูปแบบนี้ ไปใช้ประโยชน์ได้จริง

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ; การพัฒนาสมรรถนะครูครูในศตวรรษที่ 21; ศูนย์การศึกษาพิเศษ

Abstract

The objectives of this research were: (1) to investigate the current conditions, desirable conditions, and needs concerning teacher competencies in the 21st century under the Nakhon Si Thammarat Special Education Center; (2) to develop a 21st-century teacher competency model; and (3) to validate the developed model. A multiphase mixed-methods design consisting of three phases was employed. In Phase 1, the current and desirable conditions and needs related to teacher competencies were examined among 115 school administrators and teachers under the Office of Special Education Administration, selected through purposive sampling. In Phase 2, the teacher competency model for the 21st century was constructed through connoisseurship seminars with experts. In Phase 3, the model was validated in terms of accuracy, appropriateness, feasibility, and usefulness by experts, and its practicality was evaluated by school administrators and teachers under the Office of Special Education Administration. Questionnaires and interview forms were used as research instruments. Quantitative data were analyzed using descriptive statistics, including frequency, percentage, and arithmetic mean, while qualitative data were analyzed using content analysis and summarization.

The findings revealed that:

1. The current conditions of teacher competencies in the 21st century under the Nakhon Si Thammarat Special Education Center were at a high level overall, and the desirable conditions were also rated at a high level in all aspects.
2. The developed teacher competency model comprised three components: Part 1-model name, principles, and objectives; Part 2-methods and processes for developing teacher competencies; and Part 3-model evaluation and success factors in developing teacher competencies
3. The model was confirmed to be accurate, appropriate, feasible, and useful, with all items rated at the highest level overall, indicating that it can be practically implemented.

Keywords: model development; teacher competencies in the 21st century; special education center

1. บทนำ

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มีเจตนารมณ์ในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยกำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ (มาตรา 8) และอำนาจหน้าที่ของคุรุสภา (มาตรา 9) ต้องการให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา มีมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ สัมกับเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยกำหนดให้คุรุสภามีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ มาตรา 9 สนับสนุนส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณวิชาชีพ มาตรา 9 รวมทั้งกำหนดระดับคุณภาพของมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพและจัดให้มีการพัฒนาสมรรถนะและประเมินระดับคุณภาพของครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อดำรงไว้ซึ่งความรู้ ความสามารถ และความชำนาญการตามระดับคุณภาพของมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพ มาตรา 49 (พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2546, 2546)

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เป็นสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษานอกระบบหรือตามอัธยาศัยแก่คนพิการตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการจนตลอดชีวิต และจัดการศึกษาอบรมแก่ผู้ดูแลคนพิการครู บุคลากรและชุมชน รวมทั้งการจัดสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก บริการและความช่วยเหลืออื่นใด ตลอดจนปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในประกาศกระทรวง มีบทบาทหน้าที่ดังนี้ 1) จัดและส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EI) และเตรียมความพร้อมของคนพิการเพื่อเข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาล โรงเรียนเรียนรวม โรงเรียนเฉพาะ

ความพิการศูนย์การเรียนรู้เฉพาะความพิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2) พัฒนาและฝึกอบรมผู้ดูแลคนพิการบุคลากรที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ 3) จัดระบบและส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ 4) จัดระบบบริการช่วงเชื่อมต่อสำหรับคนพิการ ดำเนินการโดยประสานเครือข่ายในการบริการช่วงเชื่อมต่อสำหรับคนพิการ (Transitional Services) 5) ให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยครอบครัวและชุมชนด้วยกระบวนการทางการศึกษา 6) เป็นศูนย์ข้อมูลรวมทั้งจัดระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ 7) จัดระบบสนับสนุนการจัดการเรียนรวมและประสานงานการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในจังหวัด 8) ภาระหน้าที่อื่นตามกฎหมายกำหนดหรือตามที่ได้รับมอบหมาย (พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551, 2551)

จากข้อมูลจำนวนเด็กพิการที่มารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษนั้น มีความหลากหลายตามประเภทความพิการของนักเรียนและมีระดับความรุนแรงที่แตกต่าง ซึ่งส่วนใหญ่เด็กนักเรียนที่มารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษจะเป็นนักเรียนที่มีความพิการที่รุนแรงไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ บางรายเป็นเด็กพิการที่ป่วยติดเตียงครุต้องออกไปให้บริการที่บ้าน การช่วยเหลือระยะแรกเริ่มต้องได้รับความร่วมมือจากหลายส่วน ในการทำงานร่วมกันในการพัฒนาศักยภาพของเด็กพิการแต่ละคน จึงมีการบรรจุข้าราชการครูหลากหลายสาขาวิชาชีพ ซึ่งบางสาขาวิชาไม่ได้จบทางวิชาชีพครู และไม่มีวุฒิปริญญาทางการศึกษาพิเศษ เมื่อเข้ามาทำงานแล้วเกิดปัญหาไม่ว่าจะเป็นเรื่องการปรับตัวในการทำงาน ไม่เข้าใจกระบวนการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ การจัดการเรียนการสอน การปฏิบัติงานที่หลากหลายตามบทบาทหน้าที่ทำให้ภาระงานหนัก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในประเทศไทย มีผลปรากฏดังนี้ 1) การผลิตครูเพื่อสอนผู้เรียนพิการยังไม่สอดคล้อง และเพียงพอกับความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียน และของสถานศึกษา ครูที่บรรจุในสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนเฉพาะความพิการหรือศูนย์การศึกษาพิเศษมีความหลากหลายวิชาเอก บางคนไม่จบการศึกษาทางการศึกษา ไม่มีวุฒิการศึกษาทางวิชาชีพครูและไม่มีวุฒิต่างการศึกษาพิเศษ ทำให้ครูขาดสมรรถนะ ความรู้ ทักษะและคุณลักษณะ ขาดครูที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้อให้ผู้เรียนด้วยโอกาส และผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 2) การย้ายครูไม่ได้คำนึงถึงความสามารถในการสอนและสาขาวิชาที่ขาดแคลน ทำให้ขาดครูที่มีประสบการณ์และมีครูไม่ครบวิชาตามหลักสูตรสถานศึกษา 3) งานครูและบุคลากรในสถานศึกษายังมีมากเกินไป ทั้งภาระสอนวิชาสามัญและวิชาชีพ รวมถึงภาระในการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน รวมทั้งงานสนับสนุนการสอน (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2558) และสอดคล้องกับการวิจัยของวรรณิ เจตจำนงนุช และคณะ (2560, หน้า 161-176) พบว่า ปัญหาที่สำคัญและมีมาอย่างต่อเนื่องในการจัดการศึกษา สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ได้แก่ การขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์การศึกษาพิเศษ

โดยตรง ในขณะที่ครูการศึกษาพิเศษมีปัญหาในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับ “หน้าที่ของครู” ตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตามมาตรา 10 วรรคสอง ระบุว่า การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ แต่ครูการศึกษาพิเศษรายงานว่าตนเองประสบปัญหาเกี่ยวกับการปรับพฤติกรรมเด็ก การจัดทำหลักสูตรหรือปรับหลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ การออกแบบแผนการสอนเฉพาะบุคคลสำหรับผู้พิการทางการศึกษา การประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การวางแผนการส่งต่อและการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับคนพิการเรียนรู้ รวมข้อค้นพบนี้สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ และเป็นปัจจัยสำคัญที่อาจส่งผลต่อการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านต่างๆ ของผู้เรียนเนื่องจากการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ จะต้องจัดให้สอดคล้องกับความต้องการพิเศษทางการศึกษาของผู้เรียนนี้เป็นเฉพาะบุคคล หากขาดแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล การประเมินความก้าวหน้าของเด็กและการทำงานที่ประสานกันระหว่างผู้เกี่ยวข้องกับผู้เรียนที่ต่อเนื่องและเป็นระบบ อาจส่งผลให้ผู้เรียนไม่ได้รับการพัฒนาและส่งเสริมในด้านต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมและเต็มศักยภาพ

ผลการสำรวจของ Australian College of Education (2001) และ McClelland (2009) ชี้ว่าความรู้ด้านการศึกษาพิเศษเป็นความรู้เฉพาะทาง ทำให้ครูจำนวนมากประสบปัญหาในการทำงาน เนื่องจากต้องดูแลผู้เรียนที่มีความต้องการหลากหลาย ขณะที่ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่ามีการขาดแคลนครูที่มีวุฒิหรือประสบการณ์ด้านการศึกษาพิเศษโดยตรง จึงจำเป็นต้องกำหนดมาตรฐานความรู้และการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับบริบท และจัดการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มคุณภาพการทำงานของครู (วรรณิ เจตจำนงนุช และคณะ, 2560) ด้วยเหตุนี้จึงต้องพัฒนาสมรรถนะครูของศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัดนครศรีธรรมราชให้มีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะเหมาะสม เพื่อจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการพิเศษของผู้เรียน รวมทั้งสอดคล้องกับบทบาทและภารกิจของหน่วยงาน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น สมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช

2. เพื่อพัฒนารูปแบบสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช

3. เพื่อตรวจสอบรูปแบบสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้การวิจัยแบบผสมวิธีพหุเป็นระยะ (Periodic multi-method research) ได้แก่การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วย การวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัย (Document Analysis) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Description) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) สถิติอ้างอิงโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ผู้วิจัยได้แบ่งระยะของการดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช และระยะที่ 3 ตรวจสอบรูปแบบสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 148 คน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูในสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 108 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครซี และมอร์แกน ใช้วิธีการโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญเชิงคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 7 คน เลือกแบบเจาะจง ในการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบรูปแบบฯ โดยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ผู้บริหารสถานศึกษา ในการประเมินรูปแบบ จำนวน 6 คน โดยการสุ่มจากผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการจากกลุ่มโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ จำนวน 2 คน ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการจากกลุ่มโรงเรียนเฉพาะความพิการ จำนวน 2 คน และผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน โดยสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

การสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยทำการศึกษาเอกสาร รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์เอกสาร ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยใช้แบบวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) นำมาสร้างแบบสอบถามมีจำนวน 3 ฉบับ ได้แก่ฉบับที่ 1 แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล (Non-structured Interviews) ฉบับที่ 2 แบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด

นครศรีธรรมราช ฉบับที่ 3 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi structured Interview) แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการตรวจสอบรายการ (Check List)

การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ ในการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ความต้องการจำเป็น ไปทดลองใช้ (Try out) กับสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ครูของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดกระบี่ จำนวน 30 คน (ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง) แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha)

กระบวนการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลในแต่ละระยะตามขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย โดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปเป็นความเรียง ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 ของของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยดำเนินการ แบ่งการดำเนินงานวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ 2) ขั้นตอนที่ 2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช ในสังกัดสำนักงานบริหารการศึกษาพิเศษ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 148 คน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติบรรยาย ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยนำผลจากการสังเคราะห์เอกสาร การตอบแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เชิงลึก ในระยะที่ 1 มาพัฒนารูปแบบสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การร่างรูปแบบสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช และ 2) ยืนยันร่างรูปแบบสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 โดยอาจารย์ที่ปรึกษาหลักอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมและผู้เชี่ยวชาญโดยอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ

ระยะที่ 3 ตรวจสอบและประเมินรูปแบบสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยจัดสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อตรวจสอบ

ความถูกต้อง เหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกลุ่มนักวิชาการ จำนวน 2 คน ผู้อำนวยการสำนักงานสํานักบริหาร การศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษระดับชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 3 คน และครูศูนย์การศึกษาพิเศษระดับชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 3 คน ตรวจสอบและ ประเมินรูปแบบ โดยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือผู้บริหาร หรือรองจากกลุ่มโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ จำนวน 2 คน ผู้บริหารหรือรองจากกลุ่มโรงเรียนเฉพาะ ความพิการ จำนวน 2 คน และผู้บริหารหรือรองจากศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อประเมินความเหมาะสม ประกอบด้วย ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเหมาะสม

4. สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นสมรรถนะของครูใน ศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ด้านสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ด้านสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษา พิเศษ ประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมทุกด้าน

รายการ	N = 108							
	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
ด้านสมรรถนะด้านการจัดการศึกษาพิเศษ								
โดยรวม	4.34	0.41	มาก	4.64	0.38	มากที่สุด	0.069	(5)
ด้านสมรรถนะด้านจิตวิญญาณความเป็นครูการศึกษาพิเศษ								
โดยรวม	4.49	0.37	มาก	4.72	0.37	มากที่สุด	0.051	(6)
ด้านสมรรถนะด้านการคัดกรองและประเมินความสามารถเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ								
โดยรวม	4.34	0.43	มาก	4.71	0.41	มากที่สุด	0.085	(2)

รายการ	N = 108							
	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
ด้านสมรรถนะด้านการวางแผนการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล								
โดยรวม	4.40	0.39	มาก	4.71	0.41	มากที่สุด	0.070	(4)
ด้านสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ								
โดยรวม	4.36	0.41	มาก	4.69	0.40	มากที่สุด	0.075	(3)
ด้านสมรรถนะการสร้างเครือข่ายและทีมงานในการจัดการศึกษาพิเศษ								
4.42	0.42	มาก	4.73	0.35	มากที่สุด	0.070	0.085	(4)
ด้านสมรรถนะด้านพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21								
โดยรวม	4.03	0.68	มาก	4.48	0.67	มาก	0.111	(1)
รวมทั้งหมด	4.34	0.36	มาก	4.67	0.37	มากที่สุด	0.076	

จากตารางที่ 1 พบว่า พิจารณาความต้องการจำเป็น ในการพัฒนาครูในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครศรีธรรมราชในประเด็นย่อย เรียงจากอันดับสูงสุด 5 ประเด็นย่อย ได้แก่ สมรรถนะด้านพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ด้านการสื่อสารสารสนเทศ (PNI = 0.149) สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ด้านความรู้ (PNI = 0.135) สมรรถนะด้านการคัดกรองและประเมินความสามารถเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ด้านทักษะ (PNI = 0.124) สมรรถนะด้านการจัดการศึกษาพิเศษ ด้านความรู้ (PNI = 0.123) และ สมรรถนะด้านการคัดกรองและประเมินความสามารถเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ด้านความรู้ (PNI = 0.122) ตามลำดับ

2. ผลการร่างและพัฒนารูปแบบสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า รูปแบบสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ชื่อรูปแบบ หลักการและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 วิธีการพัฒนาสมรรถนะครูและกระบวนการพัฒนาสมรรถนะครู ส่วนที่ 3 การประเมินผลรูปแบบ และปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาสมรรถนะครู ซึ่งองค์ประกอบสมรรถนะ ได้แก่ 1) ด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 2) ด้านจิตวิญญาณความเป็นครูการศึกษาพิเศษ 3) ด้านการคัดกรองและประเมินความสามารถเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 4) การพัฒนาผู้เรียนเป็น

รายบุคคลในศตวรรษที่ 21 5) การสร้างเครือข่ายและทีมงานในการจัดการศึกษาพิเศษ

3. ผลการตรวจสอบและประเมินความถูกต้องเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการนำไปใช้ ประโยชน์ การพัฒนารูปแบบสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด นครศรีธรรมราช พบว่า รูปแบบสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด นครศรีธรรมราช มีความถูกต้องเหมาะสม มีความเป็นความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์ สามารถ นำไปใช้ในสถานศึกษาได้จริง ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านความถูกต้องเหมาะสม ด้านความเป็นประโยชน์ ด้าน ความเป็นไปได้

ด้าน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ความหมาย
ด้านความถูกต้องเหมาะสม	4.88	0.24	มากที่สุด
ด้านความเป็นประโยชน์	4.91	0.18	มากที่สุด
ด้านความเป็นไปได้	4.88	0.27	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินทั้งสามด้านของ รูปแบบสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาพ รวมของด้านความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.91$, S.D. = 18) รองลงมาด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.27) และด้านความเป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.24) ตามลำดับ

5. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำ จังหวัดนครศรีธรรมราช สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นสมรรถนะของครูใน ศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ความต้องการจำเป็นใน การพัฒนาสมรรถนะครูศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ สมรรถนะด้านพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (PNI = 0.111) สมรรถนะด้านการคัดกรองและ ประเมินความสามารถเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ (PNI = 0.085) สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ (PNI = 0.075) สมรรถนะด้านการวางแผนการ พัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล (PNI = 0.070) สมรรถนะการสร้างเครือข่ายและทีมงานในการจัดการศึกษา พิเศษ (PNI = 0.070) สมรรถนะด้านการจัดการศึกษาพิเศษ (PNI = 0.069) สมรรถนะด้านจิตวิญญาณ

ความเป็นครูการศึกษาพิเศษ (PNI = 0.051) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาถึงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันในสมรรถนะ ด้านพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จะเห็นว่าด้านคุณธรรมจริยธรรม(ครูสอนให้เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมีวินัย มีความรับผิดชอบ และมีความซื่อสัตย์สุจริต)มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.47) สภาพที่พึงประสงค์ ระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.60) ที่มุ่งเน้นที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ กาญจนา ฮวดศรี (2566) พบว่า กระบวนการพัฒนาสมรรถนะครู ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ การวิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนา การวางแผนการพัฒนา การดำเนินการพัฒนา การติดตามและ ประเมินผล ซึ่งการพัฒนาสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด นครศรีธรรมราชยังจำเป็นต้องพัฒนาครูในศูนย์ให้มีสมรรถนะอย่างเป็นระบบด้วยวิธีการพัฒนาใน 5 วิธีการ คือ 1) การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง 2) การเรียนรู้ด้วยตนเอง 3) การใช้พี่เลี้ยงสอนงาน 4 กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) 5 การศึกษาดูงาน การเห็นภาพจริงและการเรียนรู้จากสถานที่จริง ซึ่งสามารถนำมา ปรับใช้ในการสอนของตนเองได้และสอดคล้องกับงานวิจัยของธนภฤต อึ้งน้อย (2563, หน้า 31-43) พบว่า กระบวนการพัฒนา 5 ขั้นตอนคือ 1) ประเมินความต้องการจำเป็น 2) วัตถุประสงค์การพัฒนา 3) วิธีการพัฒนา 4) แนวทางการดำเนินการพัฒนา และ 5) ประเมินผลการพัฒนา และ

2. ผลการสร้างและพัฒนารูปแบบสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า รูปแบบสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 หลักการรูปแบบและวัตถุประสงค์ รูปแบบ ส่วนที่ 2 วิธีการพัฒนาสมรรถนะครู และกระบวนการพัฒนาสมรรถนะครู ส่วนที่ 3 การประเมิน ผลรูปแบบและปัจจัยความสำเร็จ ผลการประเมินความถูกต้องเหมาะสมของรูปแบบสมรรถนะ พบว่า ทุกด้านโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกสมรรถนะมีความ เหมาะสมและเป็นประโยชน์ ต่อการพัฒนาสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีค่าเฉลี่ยสูงสุดทุกรายการ เป็นเพราะว่า รูปแบบสมรรถนะที่ได้พัฒนาขึ้นได้มีการ วิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี กระบวนการพัฒนารูปแบบสมรรถนะจากนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศมาใช้ กำหนดเป็นกระบวนการที่สอดคล้องกับสภาพบริบทและความต้องการของการจะพัฒนาสมรรถนะ อีกทั้ง ได้รับความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพตลอดทุกขั้นตอนของการ วิจัย รวมถึงผู้ที่จะนำรูปแบบสมรรถนะนี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อพัฒนาครูให้มีสมรรถนะที่เหมาะสมต่อ การศึกษาด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยธนภฤต อึ้งน้อย (2563, หน้า 31-43) พบว่า รูปแบบการพัฒนา สมรรถนะครูใหม่ในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดโรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สามารถดำเนินการโดย แบ่งเป็น 3 ระดับ คือระดับองค์กรระดับกลุ่ม และระดับบุคคล โดยมีกระบวนการพัฒนา 5 ขั้นตอนคือ 1) ประเมินความต้องการจำเป็น 2) วัตถุประสงค์การพัฒนา 3) วิธีการพัฒนา 4) แนวทางการดำเนินการ

พัฒนา และ 5) ประเมินผลการพัฒนา ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูใหม่ในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดโรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเห็นว่า ในการนำรูปแบบไปใช้มีความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของทินกร บัวชู (2564) พบว่า รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะเพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันในศตวรรษที่ 21 ของอาจารย์พยาบาล สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบและวัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะเพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันในศตวรรษที่ 21 และ 3) ปัจจัยความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้

3. ผลการตรวจสอบและประเมินความถูกต้องเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการนำไปใช้ประโยชน์ รูปแบบสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า รูปแบบสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช มีความถูกต้องเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ทุกรายการในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาสมรรถนะครูได้จริง ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช (APDEI Model) เป็นกระบวนการพัฒนาที่เน้นการมีส่วนร่วม โดยเน้นให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ลงมือปฏิบัติจริง ทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาสมรรถนะมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองและมีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการ ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบมาสอดคล้องกับบริบทของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช และรูปแบบที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นได้ผ่านการการตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญตรงตามสาขาวิชา โดยผู้วิจัยจะนำเสนอรูปแบบที่พัฒนาขึ้นต่อผู้ทรงคุณวุฒิ และผ่านการประเมินโดยการประชุมสัมมนา โดยผู้วิจัยจัดประชุมสัมมนากับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบและผู้ทรงคุณวุฒิที่จะนำรูปแบบไปใช้จริง แล้วนำเสนอรูปแบบที่พัฒนาขึ้นเสร็จแล้วให้ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนา วิพากษ์ ประเมินรูปแบบทั้งในด้านความถูกต้องเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนารูปแบบสมรรถนะครู ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช ดังที่ นพวรรณ เชาว์ดำรงสกุล (2546) กล่าวว่า การทดสอบหรือประเมินรูปแบบ โดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ (The Connoisseurship Model) เป็นการประเมินที่เน้นการวิเคราะห์ วิจัยอย่างลึกซึ้ง เฉพาะในประเด็นที่จะนำมาพิจารณา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอไป แต่อาจจะผสมผสานปัจจัยในการพัฒนาต่างๆ เข้าด้วยกัน ตามวิจารณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณภาพ ประสิทธิภาพ หรือความเหมาะสมของสิ่งที่ทำการประเมิน และสมาน อัสวภูมิ (2550, หน้า 76-85) กล่าวว่า แนวทางในการตรวจสอบรูปแบบ เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการวิจัยและพัฒนา คือ การตรวจ

สอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยผู้วิจัยจะนำเสนอรูปแบบที่พัฒนาขึ้นต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 15-20 คน พร้อมกับแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ ตลอดจนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่างๆ และหรือตรวจสอบโดยการประชุมสัมมนา โดยผู้วิจัยจัดประชุมสัมมนากับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบและผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหนึ่ง แล้วนำเสนอรูปแบบที่พัฒนาขึ้นเสร็จแล้วให้ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนา วิพากษ์ ประเมินรูปแบบทั้งในด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ และให้ข้อเสนอแนะต่อไป สอดคล้องกับ Eisner (1976, pp. 135-150) ได้กล่าวว่า การตรวจสอบโดยการใช้ผู้ทรงคุณวุฒิในบางเรื่องที่ต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าการวิจัยในเชิงปริมาณ โดยเชื่อว่าการรับรู้ที่เท่ากันนั้นเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของผู้รู้ และได้เสนอแนวคิดการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ เช่นเดียวกับ Keeves (2008) ได้กล่าวถึง การตรวจสอบรูปแบบ หรือการทดสอบรูปแบบที่สังเคราะห์ได้นั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมความเป็นไปได้ของรูปแบบในการปฏิบัติจริง ผลของการตรวจสอบนำไปสู่การปฏิเสธ หรือยอมรับรูปแบบรวมไปถึงการนำไปสู่การสร้างรูปแบบใหม่ หรือการปรับปรุง หรือการพัฒนาแบบเดิม และสร้างเป็นทฤษฎีใหม่ต่อไป

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สามารถนำข้อมูลและรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 ที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในองค์กรและเป็นส่วนหนึ่งในการเสนอการกำหนดนโยบายของสถานศึกษาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

2. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

2.1 จากผลการวิจัยพบว่า การพัฒนารูปแบบสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่จะทำให้สมรรถนะครูสูงขึ้นและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาศึกษาแนวทางการพัฒนาครูหรือศึกษาความต้องการพัฒนาให้ครบทุกด้าน ทุกมิติ ซึ่งสามารถปรับให้สอดคล้องตามบริบทของสถานศึกษา

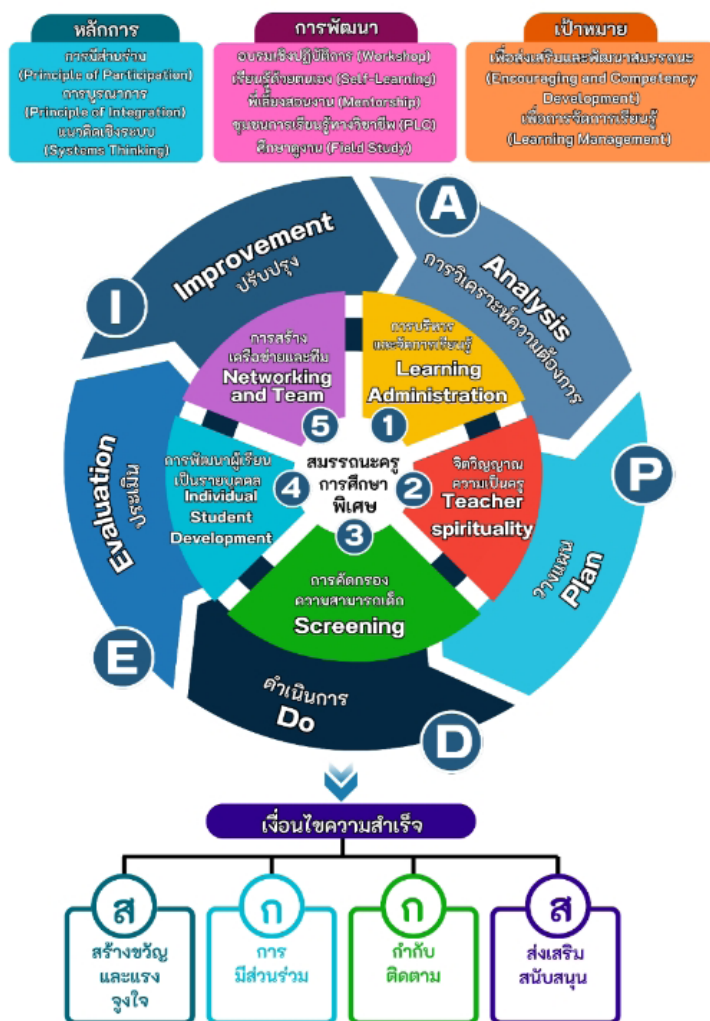
2.2 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ต้องเข้าใจวิธีการพัฒนา กระบวนการพัฒนา หากจะนำกระบวนการและวิธีการพัฒนาเพื่อพัฒนาสมรรถนะให้สอดคล้องกับรูปแบบในแต่ละขั้นตอนอย่างละเอียด

2.3 สถานศึกษาควรศึกษาคู่มือการนำรูปแบบไปใช้อย่างละเอียด โดยการศึกษาเนื้อหาสาระของสมรรถนะทั้ง 5 สมรรถนะ คือ 1) สมรรถนะด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 2) สมรรถนะด้านจิตวิญญาณความเป็นครูการศึกษาพิเศษ 3) สมรรถนะด้านการคัดกรองและประเมินความสามารถเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 4) สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลในศตวรรษที่ 21 5) สมรรถนะการสร้างเครือข่ายและทีมงานในการจัดการศึกษาพิเศษ ซึ่งควรให้ความสำคัญกับการสร้างความยั่งยืนบนพื้นฐานของเข้าใจ

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นต้นแบบในการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของครูในศูนย์การศึกษาพิเศษ ได้แก่การบริหารและจัดการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ จิตวิญญาณความเป็นครูการศึกษาพิเศษ การคัดกรองและประเมินความสามารถของเด็ก การพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล การสร้างเครือข่ายและการทำงานเป็นทีมโดยมีแนวทางการพัฒนาครูการศึกษาพิเศษ ซึ่งเป็นแนวทางเฉพาะสำหรับศูนย์การศึกษาพิเศษที่สามารถปรับใช้ในระดับประเทศ ช่วยให้ครูพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สามารถนำไปปรับใช้กับหน่วยงานการศึกษาอื่น เช่น โรงเรียนที่มีการจัดการเรียนรวม และโรงเรียนเฉพาะทาง ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา ฮวดศรี. (2566). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ทินกร บัวชู. (2564). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะเพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันในศตวรรษที่ 21 ของอาจารย์พยาบาลสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ. (วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธนกฤต อึ้งน้อย. (2563). การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านวังจาน. *วารสารครูสภาวิทยากร*, 1(3), 31-43.
- พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551. (5 กุมภาพันธ์ 2551). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่มที่ 125 ตอนที่ 28 ก หน้า 2-4.
- พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2546. (25 พฤษภาคม 2546). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 120 ตอนที่ 52 ก หน้า 3-4.
- วรรณิ เจตจำนงนุช, ปิยวรรณ วิเศษสุวรรณภูมิ, ชนิศา ตันติเฉลิม และดุสิตา ทินมาลา. (2560). มาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาพิเศษ. *วารสารวิธีวิทยาการวิจัย*, 30(2), 161-176.
- สมาน อัครภูมิ. (2550). การใช้วิจัยพัฒนารูปแบบในวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 2(2), 76-85.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2558). *แนวทางการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- Australian College of Education. (2001). *Teacher standards, quality and professionalism: Towards a nationally agreed framework*. Victoria, Australia: Australian College of Education.
- Eisner, E. W. (1976). Educational connoisseurship and criticism: Their form and functions in educational evaluation. *Journal of Aesthetic Education*, 10(3-4), 135-150. <https://doi.org/10.2307/3332067>
- Keeves, J. P. (1988). Model and model building. In J. P. Keeves (Ed.), *Educational research, methodology, and measurement: An international handbook* (pp. 559-566). Oxford, UK: Pergamon Press.
- McClelland, D. C. (2009). *Human motivation*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.

